

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

Nakład: 10 000 egz.

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2700

Nr 8/41, sierpień 2014

**Na rolkach
między
tramwajami**

>>> str. 9

PRZYSTANEK HISTORIA

**Osada
pochłonięta
przez hutę**

>>> str. 6-7

WYDARZENIA

95 lat temu...

>>> str. 8

ROZMAITOŚCI

**Gwiazda wraca
do śląskich
kórzeni**

>>> str. 10

Fot. Łukasz Siekanowicz

Jedźmy razem

Tramwaje Śląskie to nie tylko niemal trzydzieści regularnie obsługiwanych linii tramwajowych w regionie i nie tylko prowadzone obecnie modernizacje torowisk. Nasza Spółka włącza się w również w różnorodne przedsięwzięcia „na torach”, w tym te, które przyczyniają się do promocji najbardziej ekologicznego środka komunikacji publicznej, jakim jest tramwaj. W wagonach Tramwajów Śląskich odbywały się już m.in. projekcje filmowe Festiwalu Filmów Niezależnych kilOFF w Katowicach, była też lektura wierszy i bajek dla najmłodszych w ramach przedsięwzięcia pod hasłem „Czytanie w banie” z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci. Nasz pojazd był także obiektem artystycznego happeningu, kiedy niemiecki artysta Mischa Kuball stworzył „Ghost tram” czyli biały tramwaj rozświetlający mrok. Jednym z najbardziej znanych i bez wątpienia najpopularniejszych przedsięwzięć jest tramwaj muzealny, który ma też najdłuższą tradycję wśród tramwajowych akcji. Od lat z okazji świąt wielkanocnych lub Bożego Narodzenia odbywa się „Świąteczna Jazda z Muzeum Śląskim”. Wewnątrz zabytkowego tramwaju oglądać można wówczas specjalnie przygotowane okolicznościowe ekspozycje muzealne. Niedawno na naszych torach kursował również tramwaj specjalny upamiętniający pierwsze wolne wybory 1989 roku, cały czas trwa akcja promocyjna Tramwajem Naturalnie, a przez trzy pierwsze tygodnie września, zabytkowy wagon typu N, będzie reklamował siatkarski Mundial odbywający się w katowickim Spodku, wożąc kibiców od placu Wolności do pętli Słonecznej. 6 września po raz drugi w trasę wyruszy Bytomski Tramwaj Bluesowy „Blues Bana”. W czasie jazdy zabytkowym wagonem linii 38 postuchać będzie można dobrej muzyki na żywo. Przedsięwzięcie wpisane jest do kalendarza imprez związanych z obchodami jubileuszu 760 lat lokacji Bytomia.

Przypominam, że we wszystkie weekendy do końca września kursuje jeszcze wakacyjny tramwaj linii „0” na trasie od placu Wolności w Katowicach do pętli przy Stadionie Śląskim. Zapraszam do skorzystania z tej propozycji. Wzdłuż Parku Śląskiego wagony jeżdżą już nowymi torami – prace modernizacyjne prowadzone w tym miejscu w ramach unijnego projektu zostały właśnie ukończone. Więcej informacji o postępach prac – wewnątrz numeru.

Tadeusz Freisler
Prezes Zarządu Tramwaje Śląskie S.A.

Katowice Burowiec – nowe torowisko.

Wróciły tramwaje do Szopienic i Mysłowic

Za Tramwajami Śląskimi kolejny etap prac na ul. Obrońców Westerplatte w Katowicach. Od soboty 23.08.2014 r. wznowiony został ruch tramwajowy z Zawodzia przez Szopienice do Mysłowic. W tym drugim mieście zakończyła się główna część inwestycji przy ul. Obrzeżnej Północnej.

Prace modernizacyjne w Szopienicach weszły w końcową fazę. Torowisko w ul. Obrońców Westerplatte jest już w pełni wybudowane, łącznie z nowymi peronami przystankowymi i chodnikami. Zakończył się także główny etap prac w Mysłowicach na skrzyżowaniu ul. Świerczyny i Obrzeżnej Północnej. Tu zmodernizowanych zostało 360 metrów torowiska, sieć trakcyjna wraz ze słupami, odwodnienie i przejazd drogowo-tramwajowy. Przebudowany został również przystanek Obrzeżna Północna w kierunku Katowic, a na jego wysokości powstała platforma przystankowa także dla kierunku Mysłowice. Dzięki temu możliwe było wznowienie ruchu tramwajowego od katowickiego Zawodzia do Szopienic i Mysłowic. **Od soboty 23.08.2014 r.:**

- **Linia nr 7** kursuje w relacji: Zabrze Lompy pętla - Bytom Łagiewniki Targowisko - Katowice Zawodzie pętla.
- Tramwaje **linii nr 9a** kursują na trasie: Ruda Śląska Chebzie pętla - Bytom Szombierki Kościół - Bytom Zamłynie - Bytom Łagiewniki Targowisko.

- **Przywrócone** zostało kursowanie **linii nr 14**, która obsługuje trasę od pl. Wolności w Katowicach do Dworca PKP w Mysłowicach.
- **Przywrócone** zostało kursowanie **linii nr 20**, która obsługuje trasę od Chorzowa Ratusza do pętli w Szopienicach.
- **Linie nr 5, 35 i 40 zostały zawieszone.**
- Ponadto **od 1.09.2014 r. uruchomiona zostanie linia nr 29** kursująca w dni robocze szkolne w relacji: Zabrze Zaborze pętla - Zabrze Biskupice pętla.

Wznowienie ruchu tramwajowego nie oznacza zakończenia modernizacji odcinka w Szopienicach. Wykonująca prace krakowska firma Tor Krak prowadzić będzie jeszcze prace w zakresie drogowym inwestycji. Wartość robót w zakresie tramwajowym to blisko 7 mln zł netto. Modernizacja torowiska i sieci trakcyjnej w ul. Obrońców Westerplatte jest elementem Projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny:
Waldemar Kosior

Druk:
Polskapresse Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Nowoczesna technologia w służbie tramwajów

Spośród nowoczesnych technologii wykorzystywanych w trakcie modernizacji sieci tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej, jedna zdecydowanie się wyróżnia. Torowisko i jezdnia na połączeniu Katowic z Sosnowcem budowana jest bowiem w sposób, jakiego w Polsce jeszcze nie wykorzystał nikt.

Zintegrowana nawierzchnia torowo-drogowa z betonu cementowego, wykonywana w technologii ślizgowej - tak oficjalnie nazywa się to, co pracownicy polskiego i czeskiego oddziału firmy Skanska budują w tej chwili na ul. Sobieskiego w Sosnowcu. Zadanie jest elementem Projektu pn. "Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą". Czym jest zintegrowana nawierzchnia - wyjaśnia kierownik robót z firmy Skanska Ryszard Złotorowicz: - Jest to jeden monolit układu torowo-drogowego, co znaczy, że nie trzeba tu układać płyt prefabrykowanych, a w wylewanej płycie na bieżąco powstają rowki do układania szyn.

Ta technologia ma wiele zalet. Podstawową jest trwałość konstrukcji, która określona jest na około 40 lat, co jest okresem blisko dwukrotnie dłuższym, niż w przypadku płyt. Bardzo istotna, z punktu widzenia prowadzenia prac, jest również szybkość jej powstawania. Na przygotowanej warstwie podbudowy układane są zbrojenia, na które wykładany jest beton. Następnie do pracy przystępuje maszyna firmy Finisher, która układa jednolitą płytę betonową. - Po ułożeniu i wyschnięciu pierwszej warstwy, układana jest druga, w której maszyna automatycznie tworzy komory szynowe. Następnie układane w nich są szyny, a ostatnim etapem jest zalanie szyn masami poliuretanowymi - wyjaśnia inżynier Maciej Gembala z firmy Skanska.

Istotny dla trwałości całego układu drogowego jest fakt, iż powstająca płyta betonowa wylewana jest na całej szerokości budowanego odcinka, dzięki czemu nawierzchnia drogowo-tramwajowa jest monolitem, co zdecydowanie wydłuży jej trwałość oraz zwiększy komfort jazdy samocho-

Zdjęcia: Mateusz Wiczonek

dem - nie będzie tu bowiem występować efekt łączenia dwóch rodzajów nawierzchni.

Technologia wylewania płyty betonowej wykorzystywana jest głównie do układania nawierzchni dróg i chodników. Do tej pory w Polsce nigdy nie była stosowana do budowy torowiska tramwajowego. - Pod tym względem jesteśmy pionierami w naszym kraju. Poza granicami w ten sposób torowiska były już budowane i dobrze się to sprawdzało, co utwierdziło nas w przekonaniu, że jest to dobra metoda - mówi Dyrektor ds. Inwestycji Tramwajów Śląskich S.A. Andrzej Bywalec. Metoda ta wykorzystywana jest przez firmę Skanska przy budowie układu drogowo-torowego na połączeniu Katowic z Sosnowcem. Większość prac w tej technologii została już wykonana.

Na jednym z ostatnich etapów betonowania, plac budowy odwiedziła grupa kilkudziesięciu specjalistów z urzędów miast naszej Aglomeracji, przedsiębiorstw tramwajowych z całej Polski, projektantów, inżynierów Tramwajów Śląskich S.A. a także polskiego, czeskiego i słowackiego oddziału firmy Skanska. W trakcie spotkania w Sosnowcu, zaprezentowane zostały szczegóły techniczne, a także zademonstrowano maszynę w trakcie wylewania płyty na ul. Sobieskiego w Sosnowcu. Prace te są realizacją zadań inwestycyjnych zarówno po stronie Sosnowca, jak i Katowic. W efekcie robót, w miejsce funkcjonującej wcześniej pojedynczej linii tramwajowej, powstanie linia dwutorowa. Dzięki temu czas przejazdu tramwaju między Katowicami a Sosnowcem skróci się, a nowe torowisko pozwoli na wykorzystanie na linii nr 15 nowych niskopodłogowych tramwajów Twist produkcji bydgoskiej Pesy.

(aZ)

Zintegrowana nawierzchnia torowo-drogowa z betonu cementowego, wykonywana w technologii ślizgowej.

Z każdym krokiem bliżej celu

Każdy kolejny miesiąc przybliża nas do finiszu pierwszej części Projektu pn. "Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą". W wielu miejscach widoczne i odczuwalne są już zmiany, jakie w krajobrazie regionu spowodowały realizowane prace.

Infrastruktura i tabor tramwajowy znacznie odmłodniały i zyskały światowy sznyt. Część linii obsługiwana jest już niskopodłogowymi tramwajami Twist, w których kolejnym ułatwieniem - tym razem dla cudzoziemców - jest informacja pasażerska w języku angielskim. W trakcie realizacji prac stosujemy najnowsze znane w branży tramwajowej i budowlanej technologie, także takie, które w Polsce pojawiają się po raz pierwszy. Wkrótce na naszej stronie internetowej dostępny będzie film dokumentujący wykorzystywanie innowacyjnej metody budowy torowiska i jezdni na połączeniu Katowic z Sosnowcem.

Zapraszamy na stronę internetową Tramwajów Śląskich S.A. www.tram-silesia.pl zakładka „PROJEKT”.

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

Wagon typu Twist w trakcie jazdy testowej na nowym torowisku w Sosnowcu Zagórz.

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

Bytom:

- Dopuszczono do ruchu całe torowisko wzdłuż ul. Świętochłowickiej i Łagiewnickiej na odcinku od granic miasta Świętochłowice do Zamłynia.
- Trwa układanie szyn w płytach prefabrykowanych na ul. Jagiellońskiej oraz wykonywanie torowiska pod wiaduktem kolejowym na ul. Miarki.

Chorzów:

- Na ul. Armii Krajowej tor po stronie północnej został w całości dopuszczony do ruchu.
- Trwa montaż szyn na ul. Armii Krajowej od ul. Zamenhoffa do ul. Jasińskiego.

Katowice:

- Dopuszczono do ruchu całe torowisko tramwajowe od Wesołego Miasteczka do pętli Zachodniej przy Stadionie Śląskim.
- Na al. Korfańskiego dopuszczono do ruchu toru po stronie zachodniej i wschodniej; na pętli Słonecznej trwa przebudowa łuków.
- Na ul. Obrońców Westerplatte trwają prace wykończeniowe.
- Do wykonania pozostała nawierzchnia betonowa jezdni ul. Wiosny Ludów.
- Na ul. Sosnowieckiej wykonany został tor wschodni, trwa montaż szyn po stronie zachodniej.
- W ul. Kościuszki od pl. Miarki do ul. Szeligiewicza trwają prace ziemne; odcinek od Kinoteatru Rialto do pl. Miarki został dopuszczony do ruchu.

- Na ul. Gliwickiej trwają roboty ziemne na torze północnym od Zboru Betania do ul. Jana Pawła II.

Sosnowiec:

- Trwa układanie górnej płyty betonowej na ul. Sobieskiego.
- Oddano do ruchu całość ul. 3 Maja wraz ze skrzyżowaniem na ul. Żeromskiego; trwają prace w rejonie Centralnego Węzła Komunikacyjnego.

Zabrze:

- Dobiega końca układanie płyt torowych na torze północnym na ul. Wolności; trwa montaż szyn.

Chorzów, ul. Armii Krajowej.

TABOR - MODERNIZACJA wagonów typu 105 N

Tramwaje Śląskie S.A posiadają już 69 zmodernizowanych wagonów serii 105 N, z czego 24 wagony zmodernizowane zostały przez Zakład Usługowo Remontowy w Chorzowie, a pozostałe przez Konsorcjum firm Modertrans Poznań i MPK Łódź. Na modernizację w Zakładzie Usługowo Remontowym w Chorzowie czeka jeszcze 6 wagonów.

Bytom, ul. Jagiellońska - trwa układanie szyn.

Katowice Szopienice Dwór - nowe platformy przystankowe.

ZAKUP 30 szt. NOWYCH TRAMWAJÓW

Do końca sierpnia br. spółka Tramwaje Śląskie dysponować będzie 28 z 30 nowych, niskopodłogowych wagonów, które dostarcza PESA Bydgoszcz S.A. Zgodnie z zawartą umową ostatnie wagony PESA powinna dostarczyć we wrześniu br.

Andrzej Bywalec

**Dyrektor ds. inwestycji Tramwajów Śląskich
Pełnomocnik Zarządu ds. realizacji Projektu**

Zakończone prace torowe na skrzyżowaniu ulic 3 Maja i Żeromskiego w Sosnowcu

Trwają prace przy pętli Słonecznej w Katowicach.

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane z Projektem pn. *Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą* realizowanym przez Tramwaje Śląskie S.A., są współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.

Osada pochłonięta przez hutę

Gołonóg i Tworzeń – to dwie dzisiejsze dzielnice Dąbrowy Górniczej, które aż do 1960 roku funkcjonowały jako oddzielne osady. Położone są na wschód od Centrum, przecina je drogowa trasa S1 i biegnąca pod nią aleja Józefa Piłsudskiego.

Naszą wędrowkę rozpoczynamy od najdalej wysuniętej na wschód pętli tramwajowej linii nr 21 i 22, która położona jest nieopodal głównej bramy Huty Katowice, na terenie Tworzenia. Ta dawna osada leśna, leżąca między Gołonogiem a Łośnią, została w większości zlikwidowana w latach 70. XX wieku wraz z budową ogromnego kombinatu metalurgicznego. Nazwa osady pochodzi prawdopodobnie od „tworzenia”, czyli budowy nowych domów mieszkalnych w miejscu wycinania drzewostanu i wytyczenia drogi z Zabkowic do Strzemieszyc. Resztki starej zabudowy murowanej i drewnianej o charakterze wiejskim, z przyległymi do nich sadami i ogrodami, zobaczyć możemy przy ul. Tworzeń, do której dochodzi al. J. Piłsudskiego. Następnie al. Piłsudskiego dochodzimy do ul. Gwardii Ludowej, aby znaleźć się już na terenie Gołonoga, którego dominującym punktem jest trisowe wypiętrzenie Wzgórza Gołonoskiego (335 m n.p.m.). Pierwsza historyczna wzmianka o Gołono-gu pochodzi z 1326 r. Był on wówczas wsią biskupów krakowskich. Prawdopodobnie wcześniej na

Na trasach linii Tramwajów Śląskich S.A. nie brakuje atrakcji – ciekawych miejsc i pamiątek historycznych, zabytkowych obiektów architektury miejskiej, przemysłowej czy sakralnej, a także pomników upamiętniających osoby i wydarzenia, które w sposób szczególnie zapisały się w dziejach naszego regionu. Przedstawiamy je w tym cyklu.

wzgórzu istniał stary gród z umocnionym wałem obronnym. Legenda głosi, że nazwa osady pochodzi od mieszkającego na wzgórzu pustelnika, który dla umartwiania się chodził bosy i ludność nazywała go Gołonogiem. Z innego podania wynika, że osada leżała na bagnistych terenach i aby do niej dojść trzeba było zdjąć obuwie.

Na ul. Gwardii Ludowej i odchodzącej od niej ul. Kościelnej zobaczyć możemy resztki starej

zabudowy wiejskiej. Są to domy drewniane, stawiane w sadach lub ogrodach, wzniesione na podmurówce z kamienia wapiennego, stojące zazwyczaj szczytem do drogi. Centralnym punktem tego miejsca jest bryła kościoła pw. św. Antoniego Padewskiego, stojąca na szczycie zalesionego wzgórza, na który prowadzą dwa dojścia: krytymi schodami z ul. Kościelnej lub drogą okalającą wzgórze. Kościół wzniesiony został na polecenie

Widok na Hutę Katowice.

biskupa krakowskiego Andrzeja Trzebickiego w latach 1675–1678, w stylu barokowym. Pierwotnym wezwaniem kościoła było Narodzenie Najświętszej Maryi Panny i św. Andrzeja Apostoła. Wraz z budową kościoła powstała również parafia Gołonoska. Podania mówią, że pierwszy drewniany kościółek istniał już wcześniej – prawdopodobnie na starym cmentarzu, tam gdzie dzisiaj stoi murowana kapliczka. W 1753 r. za rządów biskupa Andrzeja Załuskiego kościół poddano pierwszej rozbudowie i remontowi. Wzniesiono wówczas barokową wieżę przy wejściu głównym do kościoła. Kolejna przebudowa nastąpiła w latach 1890–1891. Wtedy do jednonawowej bryły dobudowano dwie nawy boczne i przedłużono prezbiterium, a kościół otoczono murem. Kościół przybrał wówczas cechy stylu renesansowego. Po rozbudowie nastąpiła powtórna konsekracja kościoła ze zmianą wezwania na św. Antoniego z Padwy.

Ołtarz św. Antoniego pochodzący z 1721 r. znalazł swoje miejsce w lewej kaplicy nawy bocznej kościoła, gdzie w centralnym miejscu znajduje się figura świętego. W kościele na uwagę zasługuje renesansowe wyposażenie, w większości wykonane przez Stanisława Langmana, m.in. ołtarz główny i boczne, ambona oraz prawa kaplica boczna poświęcona św. Barbarze. Warto zobaczyć również w prawej nawie bocznej fragment schodów prowadzących do kościoła, z 1678 r. Ważnym elementem wystroju kościoła jest nowa kaplica poświęcona św. Janowi Pawłowi II oraz ołtarz poświęcony bł. ks. Jerzemu Popiełuszcze, na którym zawieszony jest drewniany krzyż przyniesiony z wydziału M-32 Huty Katowice ze strajku „Solidarność” w grudniu 1981 r. Pod krzyżem umieszczone zostały urny z ziemią pochodzącą m.in. z grobu ks. Jerzego Popiełuszki, Katynia i Bykowni, cmentarza Obrońców Lwowa, Monte Cassino. Warto zwrócić również uwagę na polichromię wykonaną w latach 1889–1892 przez artystę Piotra Nizińskiego.

Szkoła w Tworzeniu.

13 czerwca 1997 r. biskup sosnowiecki Adam Śmigielski podniósł kościół do rangi sanktuarium, którym od 1951 r. opiekują się ojcowie franciszkanie z krakowskiej prowincji Braci Mniejszych Konwentalnych. Obok kościoła na uwagę zasługuje stara plebania oraz figura wotywna Matki Bożej Niepokalanie Poczętej z 1934 r. Kościół otoczony jest okazałym drzewostanem, m.in. kasztanowcami zwyczajnymi i klonami pospolitymi, sięgającymi w obwodzie do 200 cm. Na terenie tym w 1994 r. o utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Przy dobrej widoczności ze wzgórza rozciąga się jedna z najpiękniejszych panoram Zagłębia.

Późniejszy rozwój Gołonoga związany był z uruchomieniem w 1875 r. pierwszej kopalni węgla kamiennego, nazwanej pierwotnie „Maciej”, a od 1889 r. „Flora”. W 1945 r. została ona włączona do kopalni „Paryż”. Gwałtowny rozwój

Gołonoga nastąpił po II wojnie światowej, wraz z budową i uruchomieniem Huty Katowice, dla której budowano nowe osiedla mieszkaniowe. Warto zwrócić uwagę na stojący przy zejściu ze wzgórza nieopodal ul. Cedlera pomnik poświęcony 144 żołnierzom Armii Czerwonej, którzy polegli w trakcie walk z Niemcami 26 i 27 stycznia 1945 r.

Ostatnim akcentem naszego krótkiego spaceru jest zabytkowy XIX wieczny dworzec kolejowy, stojący przy stacji PKP Dąbrowa Górnicza Gołonóg, pomiędzy ul. Piecucha a Parkową, gdzie przebiega dawna linia warszawsko-wiedeńska powstała w 1857 r.

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Kościół św. Antoniego.

Ołtarz poświęcony bł. ks. Jerzemu Popiełuszcze.

95 lat temu walczyli o polskość Śląska

Zdjęcia: Park Śląski

Niewiele zrywów niepodległościowych organizowanych przez Polaków kończyło się sukcesem. Inaczej było w przypadku trzech Powstań Śląskich. Każde z nich przyniosło efekt, choć żadne nie było stuprocentowym zwycięstwem. Po 95 latach od wybuchu pierwszego, Ślązacy doczekają się otwarcia muzeum poświęconego śląskim zrywom.

16 sierpnia 2014 roku obchodziliśmy 95 rocznicę wybuchu I Powstania Śląskiego, które było pierwszym z trzech aktów walki ludności górnośląskiej o przyłączenie śląskiej ziemi do odrodzonej Polski. Pierwsze powstanie kierowane przez Polską Organizację Wojskową Górnego Śląska, pod przywództwem Alfonsa Zgrzebnika było odpowiedzią na niemieckie represje wobec Polaków. Powstanie wybuchło spontanicznie w nocy z 16 na 17 sierpnia 1919 roku. Zryw zakończył się po ośmiu dniach klęską militarną i ucieczką powstańców na teren Rzeczypospolitej. Pewne efekty zostały jednak osiągnięte - Niemcy ogłosili amnestię, a w Polsce zaczęto zauważać dążenia Ślązaków do połączenia z Ojczyzną.

II Powstanie Śląskie wybuchło niemal równo rok po pierwszym - 19 sierpnia 1920 roku. Było kolejnym krokiem przybliżającym Ślązaków do Polski, choć nie był to jeszcze jednoznaczny cel zrywu. Tym razem Polakom chodziło przede wszystkim o utworzenie mieszanej polsko-niemieckiej policji i usunięcie niemieckich organów bezpieczeństwa z terytorium, na którym

miał się odbyć plebiscyt. To ta forma głosowania miała zadecydować o przynależności spornym ziem. Powstanie przyniosło skutek - rozwiązano policję niemiecką powołując do życia mieszaną "Policję Plebiscytową". Do powrotu do Polski Ślązakom brakowało już tylko zwycięskiego głosowania w Plebiscycie.

To się nie udało, głównie dlatego, iż głosować mogli także Ślązacy mieszkający poza terenem plebiscytowym. Odpowiedzią na ewentualną porażkę miało być powstanie. I wybuchło - w nocy z 2 na 3 maja 1921 roku. Podzielone zostało na cztery fazy, a trwało ponad dwa miesiące. Zryw się opłacił, bo w jego efekcie Komisja Międzysojusznicza przyznała Polsce ok. 1/3 spornego terytorium, ale co ważniejsze, Polsce przypadło 50% zakładów hutniczych i 76% kopalń.

Historia trzech śląskich zrywów jest niezwykle ciekawa, zawiła i wielowątkowa. Batalia o polskość Śląska, toczona w cieniu wielkich europejskich wydarzeń dla wielu wciąż pozostaje nieznaną. Dlatego tak istotne jest powstanie Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Od 2011 roku trwają prace modernizacyjne, wybudowanego w 1907 roku budynku dawnej Komendy Miejskiej Policji. W wyniku pożaru Komendę przeniesiono w inne miejsce, a budynek po 12 latach popadania w ruinę postanowiono wyremontować. Powstaje w nim nowa placówka muzeum o charakterze centrum edukacji, która w dużej mierze będzie nastawiona na przybliżenie młodzieży historii powstań śląskich.

Nowe świętochłowickie muzeum otwarte zostanie w połowie października 2014 roku. Jego

głównym konsultantem został prof. Ryszard Kaczmarek z Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego - wybitny znawca historii śląskich zrywów. - Zwiedzający muzeum będą mogli przenieść się do czasów powstań za pomocą współczesnych wizualizacji, a wśród ekspona-

tów gros stanowić będą pamiątki podarowane nam przez Ślązaków - mówi prof. Kaczmarek. Niezwykle uroczyste zapowiada się samo otwarcie Muzeum Powstań Śląskich. Z tej okazji wspólnie z muzealnikami Tramwaje Śląskie S.A. zaproszą do skorzystania z przejazdu zabytkowym tramwajem typu N, który jeżdżąc między miastami Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej będzie promować muzeum i przypominać historię sprzed niemal stu lat. Otwarcie Muzeum Powstań Śląskich przewidywane jest w połowie października. Gościem specjalnym ma być także Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski, który do Muzeum przyjedzie... a jakże - tramwajem!

Mateusz Wiczorek (raZ)

16 sierpnia w Parku Śląskim zorganizowano rekonstrukcję wydarzeń sprzed 95 lat.

Slalom między tramwajami na... rolkach

Choć na rolkach jeździ wielu z nas, rzadko spotkać można ludzi o takich umiejętnościach, jakie w zajezdni tramwajowej w Chorzowie Batorym zaprezentowali dwaj młodzi Francuzi. Jazda między tramwajami, kanałami tramwajowymi oraz maszynami stanowiła niezwykle wyzwanie.

Jeden z nich jest już utytułowanym zawodnikiem, który na swoim koncie ma m.in. tytuł mistrza Europy. To Alexandre Claris, który wspólnie z Teddym Thierryem przyjechał do Polski, by wziąć udział w 7 edycji największej imprezy freestyle slalomu w Polsce. Zawody zaliczane do cyklu World Slalom Series odbyły się na torze Stegny w Warszawie w dniach 11-13 lipca. Wcześniej obaj zawodnicy zawitali na Śląsk. - Mamy tu dobrych znajomych, którzy chcieli nam pokazać swoje rodzinne strony. To też dla nas namiastka wakacji i możliwość pojeżdżenia na rolkach w niecodziennych miejscach - powiedział Alex Claris.

Jednym z tych nietypowych miejsc była hala Zakładu Usługowo Remontowego Tramwajów Śląskich S.A. w Chorzowie Batorym, gdzie rolnarze trafili przypadkiem. - Przejeżdżaliśmy obok i pomyśleliśmy, że to może być bardzo ciekawe miejsce do nakręcenia filmu i zrobienia zdjęć profilowych - wyjaśnił Claris. - W drodze wyjątku zgodziliśmy się na to, choć wokół normalnie prowadzone były prace. Ten projekt pokazał jednak nasz zakład z zupełnie innej strony - podkreślił rzecznik Tramwajów Śląskich S.A. Andrzej Zowada.

Zdjęcia: Łukasz Sekanowicz

Dwaj młodzi Francuzi szybko znaleźli odpowiednie miejsca do pokazu swoich freestyle'owych umiejętności. Zdjęcia i film z trikami powstawały przez 7 godzin, w czasie których Alex i Teddy wykonali masę przejazdów slalomowych. - Tramwajowa hala okazała się fantastycznym miejscem do jazdy. Trwa tu praca, wokół jest wiele maszyn, części tramwajów i pracujących ludzi. Doskonale wpisuje się to w film, który kręcimy w Polsce. W takim miejscu nigdy dotąd nie jeździliśmy - nie krył zachwyty Teddy Thierry. Zdjęcia zrealizowane w chorzowskim zakładzie Tramwajów Śląskich są niezwykle ciekawe, jednak statyczny obraz nie oddaje tego, co na rolkach wyprawiali Alex i Teddy. Skomplikowane triki, jazda slalomem na jednym kole, podskoki, przysiady... Trudno opisać to słowami, najlepiej zobaczyć na własne oczy. Film z wizyty rolnarzy w ZUR można znaleźć na stronie internetowej Tramwajów Śląskich S.A. pod adresem: www.tram-silesia.pl. Aby osiągnąć taki poziom umiejętności konieczne są systematyczne treningi i talent. - Na rolkach jeżdżę już 8,5 roku, a treningi... Minimum dwa w tygodniu po dwie godziny, ale dla mnie trening jest częścią przyjemnością - zaznaczył Thierry.

Alexandre Claris.

Teddy Thierry.

Poza nagraniem filmu w zakładzie tramwajowym, Alex i Teddy jeździli m.in. na terenie nowego Muzeum Śląskiego oraz w Dolinie Trzech Stawów. Tam też przeprowadzili warsztaty dla tych, którzy uczą się jazdy freestyle'owej, zwłaszcza slalomu. W samych zawodach Battle Warsaw obaj goście z Francji plasowali się w ścisłej czołówce praktycznie we wszystkich rozegranych konkurencjach.

Europejska gwiazda wraca do śląskich korzeni

Urodzona w Chorzowie wybitna aktorka Hanna Schygulla po latach znowu odwiedzi rodzinne miasto. Ostatnio była tu, na krótko, w listopadzie 1998 roku. Spotkała się wówczas z publicznością Kina Panorama i wystąpiła z recitalem w Teatrze Rozrywki.

Z okazji przyjazdu Hanny Schygulli Kino Panorama zorganizowało wtedy dwudniowy przegląd filmów z jej udziałem. Zaproponowano widowni cztery tytuły. Spotkanie z artystką było specjalnym dopełnieniem wydarzenia. Hanna Schygulla chętnie odpowiadała na pytania publiczności. Ktoś dociekał, dlaczego w niemal wszystkich materiałach biograficznych jako jej miejsce urodzenia, zamiast Chorzowa, podaje się Katowice. Artystka wyjaśniła to podchodząc do problemu z humorem: - Dlaczego wszyscy piszą, że urodziłam się w Katowicach? To bardzo proste: „H”?, „K”?, „C”?, „ASZ”?, „R”?, „HORCOW”?, jak się właściwie wymawia „Chorzów”? – żartowała z niefortunnej dla obcokrajowca zbitki dźwięków. Dziś już tego problemu nie ma. Coraz częściej w publikacjach poświęconych artystce jej miejsce urodzenia określone jest precyzyjnie. Dom rodzinny aktorki wciąż stoi przy ul. Kasprowicz w Chorzowie Starym (foto poniżej).

Podczas dialogu z kinową publicznością Hanna Schygulla nie stroniła od dzielenia się wzruszeniem, które jej towarzyszyło: - Urodziłam się w Chorzowie i jest to dla mnie miejsce inne, niż wszystkie pozostałe – stwierdziła, ale nie dawała się zbyt ponieść emocjom. – Niestety, mówię zaledwie kilka słów po polsku, ale podobno, kiedy miałam dwa i pół roku, szło mi to znacznie lepiej – wspierała się żartem. Wspominała też swój pobyt na Śląsku w latach siedemdziesiątych XX wieku. Wówczas jeszcze żyła tu część rodziny artystki. W podróży towarzyszył jej ojciec, który w roku 1998 był już zbyt sędziwy na podobne wyzwania. – Pamiętam, że prowadził mnie wtedy do miejsc, które były związane z latami jego młodości. W Lipinach pokazywał mi nawet jakiś drut elektryczny, fragment trakcji, która pozostała „ta sama” od lat – wspominała. Żegnając się z chorzowianami stwierdziła: - Pewnie jeszcze wrócę, jeśli państwo chcecie. Ta wizyta wydaje mi się zbyt krótka. Chciałabym zobaczyć coś więcej.

Musiałoby upłynąć aż szesnaście lat, by to pragnienie mogło się ziścić. Tegoroczna wizyta Hanny Schygulli w mieście urodzenia planowana jest na jesień. W dniach od 19 do 23 października br. w Chorzowskim Centrum Kultury trwać będzie przegląd filmów z udziałem aktorki (będzie można zobaczyć m.in. dzieła Rainera Wernera Fassbindera i Fatiha Akina). W czasie przeglądu laureatka prestiżowych

nagród filmowych Srebrnego Niedźwiedzia w Berlinie i nagrody aktorskiej w Cannes, spotka się z widzami. Uświetni też swoją obecnością uroczystość Miejskiej Inauguracji Roku Kulturalnego w Chorzowie, podczas której wręczane są Nagrody Prezydenta Chorzowa w Dziedzinie Kultury.

Honorowy patronat nad przeglądem filmów w Chorzowskim Centrum Kultury pod hasłem „Hanna Schygulla w Chorzowie” objęła Elisabeth Wolbers Konsul Generalna Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu.

(k)

Hanna Schygulla w filmie „Historia Piery”, za który otrzymała nagrodę dla najlepszej aktorki na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Cannes, w 1983 r.

II edycja Blues Bana już niebawem

Czas biegnie szybko i od pierwszej edycji projektu "Blues Bana - Bytomski Tramwaj Bluesowy" minął już rok. Nadchodzi więc pora, by "bana pełno bluesa" ponownie zagościła na ulicy Piekarskiej w Bytomiu. Muzykowanie w zabytkowym tramwaju odbędzie się w sobotę, 6 września, od 13 do 18.

Pierwsza edycja projektu "Blues Bana - Bytomski Tramwaj Bluesowy" odbyła się 7 września ubiegłego roku z inicjatywy bluesmana Krzysztofa Wydro. Impreza, której współorganizatorem były Tramwaje Śląskie S.A., zgromadziła sporą grupę muzyków i wielu słuchaczy, miłośników bluesa. Nietypowa forma koncertu w wagonie tramwajowym przyciągnęła także przypadkowych słuchaczy. Ubiegłoroczny sukces spowodował, że jednorazowy projekt przerodził się w imprezę cykliczną. Tym samym Krzysztof Wydro i Tramwaje Śląskie S.A. zapraszają na drugą edycję "Blues Bana". - Liczymy, że i tym razem dopisze nam pogoda i sobotnie popołudnie w zabytkowej eNce na ul. Piekarskiej upłynie w rytmie bluesa, ku uciechu wielu ludzi - mówi rzecznik Tramwajów Śląskich S.A. Andrzej Zowada. Szczegółowe informacje dotyczące imprezy znaleźć można na profilu Blues Bana na facebooku oraz na plakatach.

Mateusz Wiczorek (raZ)

Bytom
760 lat

ZAPRASZAMY

JAM SESSION

06 września 2014
Tramwaj jeździ od 13⁰⁰ do 18⁰⁰
Jam session w klubie Gotyk od godziny 20⁰⁰

grasz? zagraj z nami!
nie grasz? przyjdź, posłuchaj!

bluesowa jazda tramwajem nr 38

Zapraszamy na Dzień Otwarty Zajezdni w Katowicach

Każdego roku we wrześniu, świętujemy Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu. Wśród wielu wydarzeń z nim związanych jest także - organizowany przez Tramwaje Śląskie S.A. - Dzień Otwarty Zajezdni. Tym razem wszystkich chcących poznać zajezdnę tramwajową od kuchni zapraszamy w sobotę 20 września do Katowic Zawodzia.

Tradycyjnie już inauguracją Dnia Otwartego będzie parada tramwajów. Tegoroczna szykuje się nietypowo, bo kolumna wagonów tramwajowych dwukrotnie przemierzy ul. 1 Maja, Warszawską i 3 Maja - w drodze z pętli w Zawodziu do placu Wolności i z powrotem. Wagony z zajezdni wyjadą o godzinie 11:00, a godzinę później, gdy wszystkie uczestniczące w paradzie wozy dojadą do zajezdni, impreza zostanie oficjalnie otwarta.

W trakcie imprezy nie zabraknie atrakcji zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Będzie można zwiedzać zajezdnę, zajrzeć pod nowe tramwaje z rodziny Twist, poczuć się jak motorniczy prowadząc tramwaj pod

okiem instruktora oraz zjeść pożywną grochówkę. Na najmłodszych czekać będą dmuchane zjeżdżalnie, artyści malujący twarze, będą też konkursy z nagrodami. Na scenie zaś pojawiają się znani i lubiani artyści, zapewnia-

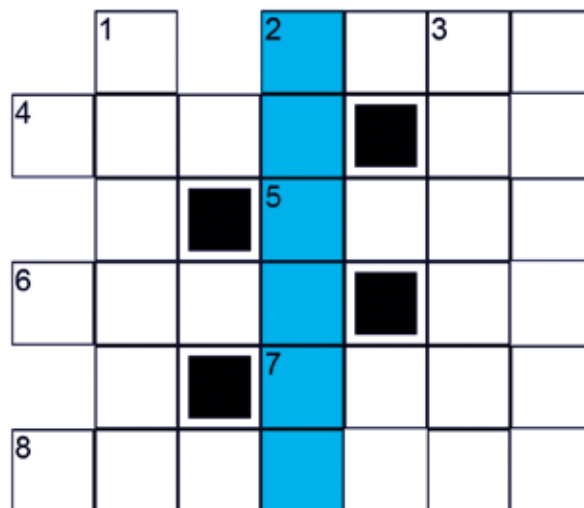
jąc dobrą zabawę do wieczora. Dzień Otwarty Zajezdni w Katowicach Zawodziu zakończy pokaz sztuki żonglowania ogniem.

Do wspólnej zabawy zapraszamy całe rodziny w sobotę 20 września 2014 r.

Ubiegłoroczny Dzień Otwarty odbył się w Bytomiu.

Logogryf dla dzieci

Litery w kolorowych kolumnie utworzą rozwiązanie.

Wśród najmłodszych czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 15 września na adres wydawcy rozlosujemy maskotkę ufundowaną przez Tramwaje Śląskie S.A. W tym miesiącu nagrodę wylosował Zbigniew Winter z Katowic. Gratulujemy!

Krzyżówka panoramiczna

Głos żaby		Wdzięk		Pilnowanie		Bramka		Sprzeciw		Pałacowa sala
Wielka, ciężka maszyna		Góra część buta		Kolejka w sklepie				Chroni błotnik		
Rozgrywany na boisku				Mnóstwo ludzi						
						Pora roku				
						Składnik zaprawy				
Inaczej dekarz										
Duży przedpokój				Archaik			Np. szeregowiec			
Np. John Lennon				Masa na pieczęcie					Zbudowany z szyn	
						Figiel, żart				
Tytoń do kichania		Ozdobne naczynie do kwiatów					Podróż balonem			
						Np. "Tosca"				

Litery w kolorowych kratkach utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 15 września na adres wydawcy rozlosujemy nagrody w postaci biletu miesięcznego KZK GOP. W tym miesiącu bilet miesięczny wylosowała Magdalena Wosz z Zabrze. Gratulujemy!